

U n i r e a

ZIAR NAȚIONAL COTIDIAN

Tulburări.

Ne sosesc din mai multe părți știri alarmante, cu privire la atitudinea dușmănoasă a Ungurilor din Cluj, Cucerdea, Huedin etc.

Dăm la acest loc, o corespondență actuală, cu adausul, că vom mai reveni asupra acestor șicanări, pe cari *nu noi* le-am provocat, și *nu noi* vom răspunde de urmările lor:

Cluj, 6 Dec. 1918.

Veți fi alarmați de toți nechemati, cu știrile din Cluj. De aceea Vă comunic starea reală.

Cam prin 1 Dec. a început revărsarea săcuilor (contingentele chemate acum sub arme și „gărzile“ lor naționale) pe străzile Clujului. Sunt bande fără disciplină. Umblă cu pușca în spate. Au oartușe la ei. Toată ziua și noaptea cântă-urle pe stradă, descărcând pușca din când în când. Cu fiecare tren sosesc noi cete. Sunt cam 3000 de „soldați“ de aceștia. Când a sosit întâiul transport, Apáthy i-a primit cu o vorbire asmuțătoare.

Purtarea lor era dela început dușmănoasă românilor de aci. Miercuri în 4 Dec. au trecut la fapte. Unde vedeau tricolor românesc pe chipiu, începeau să sbiere: „Spintecăm pe valahi! Dați-le în cap! Stărpim puturoșii ăștia!“ — Au rupt tricolorul și au bătut rău pe trei soldați români. La biserica gr.-cat. se făcea tocmai sfințirea unui steag. Soldații săcui au asediat biserica, au vârat țevi de pușcă pe ușă, amenințând pe stegar. După ce au fost încuiate ușile bisericii, dădeau cu patul puștii și cu pumnii, injurau, amenințau. Femeile plâneau în biserică. Abia după trei ceasuri au putut fi eliberați românii. Noaptea târziu, căfră miezul nopții, o ceată de vre-o 30 inși, cu două mitraliere s'a postat în fața bănoii „Economul“, unde e sediul „Comitetului Național Român“. Ceata urlă să se ia de pe clădire steagul românesc. Postul nostru n'a cedat. Mulțimea s'a imprăș-

tiat numat anevoe. Advocatul Dr. Augustin Pordea a fost urmărit — împreună cu fratele său — și inzultat până acasă, unde bandiții au dat salvă înaintea ferestrii lor. Advocatul Dr. A. Blaga a fost asemenea inzultat de o ceată, cu strigăte: „bem sânge valah!“ Cazuri de acestea sunt nenumărate.

Comitetul Național Român și Comanda Legiunii Române au ridicat protest energic atât la Sfatul N. Maghiar cât și la Comanda Maghiară. Aci s'a spus însă, că n'au putere de a-și ține în frâu ficiorii.

Fapt e însă, că săcuii — civili și militari — țin conventicole peste conventicole, la cari prezidează ofițeri înalți și profesori de universitate (Sadeczky et comp.). Se rostesc cuvântări fanatice la aceste conventicole. Un ofițer bunăoară sfătuiă pe „soldați“ să arunce în aer „Economul“ și să izgonească sau ucidă pe toți românii din Cluj. Se formeze companii cu devize barbare pe chipiu.

Joi seara venise un Colonel maghiar la C. N. R. să „pertracteze“ în interesul „siguranței“ publice și personale — După ce a fost informat despre cele din urmă mișelii, președintele nostru Dr. Emil Hățiegan a luat cuvântul și a spus scurt și indelat:

„Când am fost noi mai puternici, v'am apărat noi pe Dv. Acuma Dv. sunteți stăpânii situației în Cluj, va să zică Dv. sunteți datori să ne apărați! Vă facem rezponzabili pentru orice neplăcere ce va ajunge pe un român! E treaba Dv. să alegeți mijloacele, cum să se facă apărarea. Am terminat!“

Colonelul a plecat ca opărit, dar de atunci par'că e mai multă liniște pe străzi.

Aceleași bande (vestitul regiment 82, care a jefuit Sibiiul) au atacat, din tren, garda noastră dela gara din Huedin. A tras cu mitralize — fără somație și fără vre-un incident — asupra gardei noastre, omorând vre-o

PROCLAMAȚIA GENERALULUI MOȘOIU.

Armata română de sub comanda generalului MOȘOIU a împărțit pe teritorul ocupat următoarea proclamație:

ROMĂNI! De când Gelu a murit moarte de erou pe țărmul Căpușului, în lupta cu barbarii cuceritori, mândrul **ARDEAL** a ajuns în **grea robie**. De atunci au trecut **o mie** de ani și Ardealul numai **odată** și-a putut rupe lanțurile. Cel mai scump **VIS** al viselor noastre de mărire, Mihaiu Vodă Viteazul — s'a stins ucis de mâni mișelești și cu el s'a risipit și mărirea noastră. Veacurile de amară robie ce-au urmat v'au frânt trupurile, dar neînvinse rămas-au sufletele voastre!

Și clipa oftată de noi toți — pe care o profetiră vizionarii neamului și o sfințiră cu sânge mucenicii sute și mii — iată că este sosită! Lanțurile s'au rupt pentru totdeauna. Armata română pășește cu dragoste și încredere pe pământul Ardealului.

Dorobanții vin pe pământul robii, a cărui mărire a fost stânsă de nemernica stăpânire străină având în jurul frunții aureola Marelui Voivod. La praznicul dat nouă de Dumnezeu iată, că se grăbesc toți ceice au binevestit și sfințit cu viața acest vis, umbrele legendare ale lui **HORIA, CLOȘCA și CRIȘAN** și craiul Munților **IANCU** — ca împreună cu voi **oii uniți pentru totdeauna** cu **ȚARA-MAMĂ**, să se bucure în ziua mării Sărbători.

ROMĂNI! Cuvântul mândru al libertății și al dreptății l'avem scris pe flamurile noastre. Maiestatea Sa Regele **FERDINAND**, cel mai mare între regi — a ordonat să trecem granițele nedrepte, cari ne-au despărțit o mie de ani și uitând trecutul de umilințe vă întindem frățesca dreaptă ca să întărim legătura pe care nimenea nu o va mai putea rupe vreodată.

Comandantul armatei a patra:

gen. **MOȘOIU**.
vicecol. **STĂNESCU**,
șeful statului major.

5—6 și rânind aproape pe toți. Numărul morților nu e cunoscut, fiindcă săcuii i-au luat în trenul lor, care a plecat mai departe.

Se pare, că atacul mișelese

a fost pus la cale înainte, în deplină înțelegere cu maghiarii din Huedin.

Starea faptică e autentică... E un caz nemaipomenit!

Coresp. nostru special.

† DR. VICTOR SZMIGELSKI.

O telegramă scurtă din Sibiu ne anunță moartea canonicului DR. V. SZMIGELSKI, întâmplată Duminecă dimineața, în 8 crt. Osemintele vor fi transportate azi (Luni) spre Blaj, iar înmormântarea va fi, probabil, mâine.

Decedatul, unul dintre întemeietorii ziarului nostru, e cel mai valoros scriitor bisericesc al nostru, autorul atator cărți didactice, exegetice teologice, polemice etc. Revizia cărților

rituale e opera lui cea mai prelectă, iar opera cu care și-a asigurat nemurirea este traducerea Sfintei Scriptur, cu adaotațiuni. Opera aceasta monumentală; așteaptă și acum pe editorul, ce nu mai vine...

Poliglot și savant, în înțelesul adevărat al cuvântului, canonicul Szmigelski, prin moartea lui, lasă în urmă un gol, ce cu greu se va putea umplea. (Vom reveni).

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii!

6 Iunie 1917.

Se știe, că în 6 Iunie 1917, prima legiune ardeleană, înrolată din voluntari și prizonieri din Rusia, a depus jurământul de fidelitate M. S. regelui Ferdinand. Cu acest prilej poetul *Corneliu Moldovan* a scris următoarele rânduri entuziaste, cari par a fi scrise deadreptul pentru zilele de acum.

» Istoria bogată în vitejii a fraților de peste munți, nu cunoaște nici o pagină asemănătoare acelei de acum. Pentru întâiași dată Ardealul are o armată națională.

A purtat Ardealul în trecut, veacuri dearându-i, războaie crâncene în potriva francezilor, nemților ori italienilor, risipind glorie și eroism pe cele mai vestite câmpuri de bătăie, smulgând strigăte de admirație chiar Impăratului neînvins, care prin vitejii înjenuchiase lumea, dar sângele lor latin, nobil și războinic, pe care marele Napoleon știuse să-l prețuiească, — n'a curs nici odată pentru mântuirea neamului, ci numai pentru biruința și întărirea asupritorilor.

Niciodată frații ardeleni n'au avut prilejul să lupte pentru steagul și pământul lor, cu toate că ori de câte ori plecau la bătăie, grozii și nemeșii le făgăduiau cu jurământ drepturi și libertăți, dar întorși acasă nu găseau decât lanțuri mai grele și închisori mai umede.

Astăzi Ardealul ridică armele și intră în istorie alături de cei cari luptă pentru libertatea și desrobirea lumii. Astăzi Ardealul hotărăște singur de soarta și hotărârea sale, care nu pot fi altele decât Marea neagră, Dunărea și Tisa.

Alaiul sfințelor umbre de eroi, care de veacuri odihnesc în văile și plaiurile tran-

silvane și cari n'au încetat o clipă să viseze împreună cu slăvitul mucenic dela Turda, ziua cea mare de dreptate și de izbăvire, — stau de straje pretutindeni, așteaptă să se ivească în fruntea oștilor biruitoare, al doilea Mihai!

Sărbătoarea bucuriei va fi de astădată fără seamăn în fericire și triumf. Dacă ieri Ardealul și-a văzut frații venind ca să-i zvânte lacrimile și să-i sfarme robia, mâine, în zorii de lumină și izbândă, mâine Ardealul răzbunat și liber, își va revedea, încununat de glorie, însiși feciorii!

Corneliu Moldovanu.

Informații.

* **Wilson** a sosit Sâmbătă la Brest. În 20 crt. va fi în Roma.

* **Oșteri români la Sibiu.** Au sosit Miercuri. Sunt avangardele armatelor, cari au trecut prin pasul Turnu-Roșu. Trupele sunt silite să facă aproape întreg drumul pe jos, pentru că Nemții au nimicit toate căile ferate pe unde s'au retras.

* **Un căpitan francez în Sibiu.** Sâmbătă a sosit la Sibiu un căpitan din statul major francez, spre a cerceta pricina, pentru care stă aici generalul Mackensen. Faptul, că armata nemțească nu mai pleacă, ne dăduse de gândit și nouă și acum ne bucurăm, că ceea ce n'a putut să isprăvească legiunea română, a făcut-o căpitanul francez. Duminecă adevărat a plecat din Sibiu cel din urmă general neamț, care s'a pus în calea înlăturării idealului nostru național. Despre isprăvurile nemților vom vorbi de altădată. Atâta însă ajunge să spunem, că cum au venit așa au plecat din Țara Românească: furând și jefuind.

» *Gazeta Pop.* »

* **Vilhelm** a fost exilat de guvernul german.

* **America** va da Europei în anul 1919 20 milioane tone — de alimente.

Necrolog.

† **Nicolae Solomon Aron**, hirmicul protopop grec-cat. al districtului Fărăgăului, în urma morbului contractat în călătoria la adunarea națională din Alba-Iulia, a repauzat Duminecă în 8 Decembrie.

Aviz!

In 5 crt., cu ocaziunea unui atac a gardiștilor unguri, în Székelykésárd s'au pierdut două geamantane cu vestimintele H. Sale a Episcopului de Gherla. Rugăm pe Frații preoți, să ne încunoștiți în zece de cumva vor ajla ceva despre soarta geamantanelor.

A se adresa la Administrația centrală capitalară Blaj.

1-4 (2)

MAI NOU.

Ultimat dat Conziliului Național maghiar din Cluj.

BLAJ, 8 Decembrie 1918.

Deja la începutul lui Decembrie noi am fost luat răspunderea de a grăi C. N. M. și liniștea populației neromâne de pe teritoriile locuite de Români. D-Vstre știți foarte bine, că numai nouă au să ne mulțamească mulți Maghiari, că în mijlocul revoluției au rămas cu viața. Acum primim stiri pozitive, că la Cluj soldații și gardiștii maghiari pun în primejdie viața și avutul locuitorilor români de acolo și că nu respectă nici chiar treicolorul nostru. Mai mult! Chiar unii membri ai C. N. M. agitează împotriva noastră. Vă rugăm să luați la cunoștință, că dacă DV. nu sunteți în stare ori nu voiți să faceți să înceteze lucrurile aceste imediat, noi nu mai garantăm siguranța locuitorilor streini, nu numai la Blaj, dar în nici un oraș ori sat din Ardeal și declinăm dela noi orice răspundere pentru gravele urmări inevitabile.

Conziliul Național Român din Blaj.

C. N. M. din Cluj ne-a răspuns imediat, că regretă mult incidentele obvenite, cari de altfel nu au avut ceva importanță fiind inscenate de plebe. Azi e liniște în Cluj. Ne roagă să abținem dela orice represalii, deoarece ei vor purcede cu toată energia împotriva celor vinovați și garantează, că pe viitor nu vor mai obveni incidente dure-roase ca și cele din zilele trecute.

Trupele române au intrat Sâmbătă după amiază la 4 ore în Brașov. Sunt trei batalioane de dorobanți cu două baterii de artilerie. Trupele au fost întâmpinate de Sfatul național în frunte cu vicecomitele. Din partea Românilor le-au întâmpinat prot. Saftu. În oraș e cea mai deplină liniște. Poșta și trenul stau sub supraveghere românească. — Trupe române au fost primite cu nespuse încredere în Luduș și Uioara. Întreaga linie ferată până la Cucuruz e sub stăpânire românească.

Sfatul național din Alba-Iulia a luat întreaga putere în mâna sa. Căpitanul poliției Dr. Velican iar al orașului Dr. Patîția.

Proprietar și Editor:

Consiliul Național Român din Blaj.

Redactor: Ovidiu Hulea. — Administrator: Nicolae Negruțiu.